

Na temelju članka 17. Statuta Hrvatskog društva za medicinsku biokemiju i laboratorijsku medicinu (HDMBLM), Skupština HDMBLM-a na sjednici održanoj 30.rujna 2017.godine, donijela je:

KODEKS MEDICINSKO-BIOKEMIJSKE ETIKE I DEONTOLOGIJE HRVATSKOG DRUŠTVA ZA MEDICINSKU BIOKEMIJU I LABORATORIJSKU MEDICINU (HDMBLM)

(u daljnjem tekstu: Kodeks)

I. Temeljna načela

Članak 1.

- 1.1. Ovaj Kodeks namijenjen je svim članovima Hrvatskog društva za medicinsku biokemiju i laboratorijsku medicinu (HDMBLM).
- 1.2. U tom smislu će član HDMBLM će poštovati ljudski život, promicati zdravlje radi unapređenja zaštite zdravlja stanovništva, stručnog i znanstvenog rada u medicinskoj biokemiji i laboratorijskoj medicini.
- 1.3. Svim svojim sposobnostima čuvat će vrijednu tradiciju medicinsko-biokemijske struke održavajući visoke standarde stručnog rada i etičnog ponašanja prema bolesniku i njegovim bližnjima te zdravim osobama.
- 1.4. Svoje znanje i umijeće uvijek će odgovorno primjenjivati u okviru svojih stručnih kompetencija te u skladu s načelima ovoga Kodeksa.
- 1.5. Svi članovi HDMBLM koji rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite i koji su članovi svojih strukovnih Komora dužni su poštivati i načela Etičkog kodeksa matičnih Komora.

II. Odnos prema bolesniku

Članak 2.

- 2.1. Član HDMBLM će poštovati prava bolesnika smatrajući zdravlje i dobrobit bolesnika svojom prvom i osnovnom brigom.
- 2.2. Svoj će posao obavljati stručno i etički besprijekorno, ne iskorištavajući bolesnika ni emotivno, ni tjelesno ni materijalno.
- 2.3. Član HDMBLM će pomoć pružati jednako svima, bez obzira na dob, spol, rasu, narodnost, vjeru, političko uvjerenje, društveni položaj ili bilo koje druge okolnosti, poštujući pri tome ljudska prava i dostojanstvo osobe.
- 2.4. Osim redovite nagrade za svoj rad, u obliku plaće ili honorara, i zadovoljstva što je pomogao bolesniku, drugo stjecanje materijalne ili bilo koje druge koristi iz njegova profesionalnog rada, kao i uvjetovanje zdravstvene usluge darom protivno je ovom Kodeksu.
- 2.5. Sve ono što je član HDMBLM saznao o bolesniku obavljajući svoj posao, smatra se profesionalnom tajnom. Član HDMBLM je obavezan profesionalnu tajnu čuvati i pred bolesnikovim bližnjima, ako to bolesnik zatraži, a i nakon njegove smrti, osim u slučaju kad bi čuvanjem tajne ugrozio više vitalne ciljeve i ciljeve koji su izuzeti zakonom. Obaveza čuvanja

profesionalne tajne proteže se i na sve sustave kojima se podaci o bolesniku prenose, obrađuju i pohranjuju.

III. Odnosi prema struci i suradnicima

Članak 3.

- 3.1. Član HDMBLM će svojim ponašanjem i djelovanjem čuvati ugled i dostojanstvo medicinsko-biokemijske struke.
- 3.2. Član HDMBLM ima obavezu stalno se obrazovati, pratiti nove spoznaje i napredak u struci.
- 3.3. Isključivi kriteriji vrednovanja i napredovanja u struci moraju biti stručnost, sposobnost i profesionalne zasluge te osposobljenost i rezultati u obavljanju djelatnosti medicinske biokemije i laboratorijske medicine.
- 3.4. Član HDMBLM će se časno odnositi prema kolegama na način kako bi želio da se oni odnose prema njemu.
- 3.5. Ako drugi član HDMBLM zatraži od njega stručni savjet i/ili pomoć, pružit će mu je nesebično i prema svom najboljem znanju.
- 3.6. Svojim učiteljima iskazivat će poštovanje i zahvalnost za znanje, vještine i odgoj koje je od njih primio.
- 3.7. Suradnike ili drugo osoblje će član HDMBLM upozoriti na učinjene propuste na način koji neće povrijediti njihovo ljudsko i profesionalno dostojanstvo. Razlike u stručnim mišljenjima i praksi izrazit će na odgovoran, argumentiran i prikladan način.
- 3.8. U slučaju da član HDMBLM sazna za neetičan, nemoralan ili medicinski neodgovarajući postupak kolege dužan je upozoriti kolegu, njemu nadređenu osobu, HDMBLM i matičnu Komoru.
- 3.9. Etičke obveze člana HDMBLM ne prestaju preuzimanjem dužnosti na kojoj nije izravno uključen u skrb o bolesnicima.

IV. Odnos prema znanosti

Članak 4.

- 4.1. Članovi HDMBLM će provoditi znanstveni i nastavni rad u skladu s najvišim etičkim standardima i standardima odgovorne provedbe tog rada.
- 4.2. Članovi HDMBLM će se odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijekorno odnositi prema znanosti i znanstvenim istraživanjima.
- 4.3. U svom djelovanju u znanosti članovi HDMBLM će slijediti načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije.
- 4.4. Za objavu osobnih podataka o bolesnicima i podataka iz njihove medicinske dokumentacije u znanstvenim publikacijama, te u obliku javnih priopćenja (predavanja) članovi HDMBLM će uvijek bez iznimke zatražiti informirani pristanak bolesnika (ispitanika), kako bi zaštitili njihova prava i dostojanstvo.
- 4.5. Članovi HDMBLM će skrbiti za dobrobit životinja koje se koriste u eksperimentalne svrhe.
- 4.6. Članovi HDMBLM dužni su poštovati etička načela u znanstvenim i stručnim publikacijama suzdržavajući se od bilo kakvog oblika izmišljanja, plagiranja i prepravljavanja podataka.
- 4.7. Znanstveno nepoštenje i prijevara u znanosti oblici su ponašanja nespojivi s medicinsko-biokemijskom etikom.

V. Odnos prema zdravstvenoj zajednici i raspodjeli zdravstvenih resursa

Članak 5.

- 5.1. Član HDMBLM treba održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima i težiti učinkovitom korištenju zdravstvenih resursa u svrhu povećanja dobrobiti zdravstvene zajednice.
- 5.2. Član HDMBLM će čuvati svoj stručni ugled i neovisnost ne pristajući da mu se ime ističe i povezuje s trgovačkim aktivnostima radi stjecanja osobne koristi. Izbjegavat će stjecanje i širenje ugleda samoisticanjem i netočnim samooglašavanjem u sredstvima javnog priopćavanja.
- 5.3. Član HDMBLM neće primjenjivati stručno i znanstveno neprovjerene postupke i ispitivanja namijenjena laboratorijskoj dijagnostici, niti će surađivati s pojedincima, ustanovama ili društvima koja zlorabe povjerenje javnosti, zastupanjem takvih postupaka.

VI. Odnos HDMBLM prema proizvođačima *in vitro* dijagnostike (IVD)

Članak 6.

- 6.1. Interakcije između HDMBLM-a, članova HDMBLM-a i proizvođača laboratorijske dijagnostike moraju počivati na osnovnim principima poštenja, povjerenja, međusobnog poštovanja, odgovornosti, suradnje i transparentnosti te biti u potpunosti u skladu s propisima MedTech Europe etičkog kodeksa (MedTech Europe Code of Ethical Business Practice).
- 6.2. HDMBLM će trajno prikupljati novčana sredstva u svrhu edukacijskih stipendija, kako bi svojim članovima pružio financijsku pomoć za sudjelovanje u znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu ili za provođenje znanstveno-istraživačkog rada.
- 6.3. Prikupljenim sredstvima će upravljati transparentno i poštujući jasne unaprijed definirane, objektivne kriterije.
- 6.4. Prikupljena sredstva će se članovima HDMBLM dodjeljivati isključivo putem javnog natječaja.
- 6.5. HDMBLM će s pružateljem svake financijske ili nefinancijske potpore sklopiti pismeni sporazum kojim se određuje opis i namjena potpore te njen iznos (ukoliko je financijska) ili njena vrijednost (ukoliko nije financijska).
- 6.6. Sklapanje ugovora između proizvođača IVD i HDMBLM-a dozvoljeni su isključivo za usluge kojima se prema Statutu ostvaruju ciljevi HDMBLM-a.
- 6.7. Ako proizvođač IVD javno koristi znak i/ili materijal koji predstavlja intelektualno vlasništvo HDMBLM-a, dužan je pribaviti pisano odobrenje HDMBLM-a, navodeći u koju svrhu i na koji način će ih koristiti.
- 6.8. Proizvođači IVD ne smiju tražiti od HDMBLM-a, čiji rad pomažu, da utječu na sadržaj pisanih materijala na način kojim se pogoduje ostvarenje tržišnih interesa proizvođača. Proizvođači mogu na zahtjev HDMBLM-a sudjelovati u pripremi sadržaja pisanih materijala s nepristranog i uravnoteženog znanstvenog i stručnog stajališta.
- 6.9. Svrha održavanja sastanaka i drugih događanja (konferencija, simpozija, radionica i sl.) proizvođača IVD i članova HDMBLM te HDMBLM-a može biti obrazovna, znanstvena ili istraživačka te promotivna.
- 6.10. Ukoliko je HDMBLM organizator skupa iz prethodne točke, pružit će sudionicima i predavačima opravdano, razumno i nužno gostoprimstvo koje će uvijek biti sporedno u odnosu na glavnu svrhu sastanka.

VII. Odnos članova HDMBLM prema proizvođačima in vitro dijagnostike (IVD)

Članak 7.

- 7.1. Član HDMBLM će poštovati etička načela propisana kodeksom MedTech Europe (MedTech Europe Code of Ethical Business Practice).
- 7.2. Član HDMBLM ne smije primiti izravnu potporu proizvođača IVD za odlazak na edukacijske skupove strukovnih udruga ili zdravstvenih institucija.
- 7.3. Član HDMBLM smije primiti samo neizravnu potporu za odlazak na edukacijske skupove isključivo od neke strukovne udruge ili zdravstvene institucije.
- 7.4. Član HDMBLM će dobivenu potporu koristiti odgovorno i savjesno te isključivo za odlazak i prisustvovanje edukacijskom skupu za koji mu je potpora dodijeljena.
- 7.5. Član HDMBLM može pružiti proizvođačima IVD uslugu kao što je sudjelovanje u svojstvu savjetodavnog stručnjaka, održavanje predavanja na skupu koji organizira IVD proizvođač, sudjelovanje u istraživanjima, obuci ili edukaciji. Član HDMBLM za svaki takav oblik pružanja usluga proizvođaču IVD mora sklopiti ugovor s proizvođačem IVD koji jasno definira opseg usluga i iznos naknade. Usluga mora imati opravdanu potrebu, a iznos naknade mora biti primjeren i razuman.
- 7.6. Član HDMBLM dužan je obznaniti prirodu svog odnosa s proizvođačem IVD u svakoj prilici u kojoj bi takav odnos mogao biti protumačen kao sukob interesa.

VIII. Završne odredbe

Članak 8.

- 8.1. U ostvarivanju svojih ciljeva, HDMBLM se posebno zalaže za pridržavanje načela ovog kodeksa.
- 8.2. Poštivanje načela ovoga Kodeksa obvezno je za sve članove HDMBLM-a.
- 8.3. Povrede načela ovoga Kodeksa disciplinske su povrede.
- 8.4. Pravo je i obveza člana HDMBLM da o svakom kršenju odredbi Kodeksa obavijesti Povjerenstvo za etiku i deontologiju HDMBLM-a.
- 8.5. Član HDMBLM je obvezan odbiti svaku radnju koja je u suprotnosti s načelima iznesenim u Kodeksu.
- 8.6. Kaznena i prekršajna odgovornost člana HDMBLM ili disciplinska odgovornost u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja zdravstvenu djelatnost, ne isključuje pokretanje disciplinskoga postupka pred nadležnim tijelom HDMBLM-a.
- 8.7. Ovaj Kodeks stupa na snagu danom usvajanja na sjednici Skupštine HDMBLM-a.

Predsjednica HDMBLM-a
prof. dr. sc. Ana-Maria Šimundić